

1. Vad är det ni vill uppnå?

Svenska Freds kräver:

- att det införs ett demokratikriterium i reglerna för den svenska vapenexporten, dvs antingen i riktlinjerna eller i lagen, som förhindrar krigsmaterielexport till ickedemokratier,
- att det införs senast våren 2012,
- att detta i praktiken innebär att vapenexport till diktaturer stoppas.

2. Vem riktar ni er emot?

Uppropet kommer att överlämnas till regeringen, hösten 2011 eftersom det krävs en proposition från regeringen för att nya regler ska införas. Denna ska sedan behandlas av riksdagen som måste ge sitt godkännande för nya vapenexportregler. Vi utmanar därför samtliga Sveriges riksdagsledamöter att ställa sig bakom vårt krav på ett tydligt, förbehållslöst och effektivt demokratikriterium som förhindrar vapenexport till diktaturer.

3. När avslutas uppropet och vem ska få det?

Uppropet avslutas den 1 september 2011 och ska sedan överlämnas till regeringen i samband med riksdagens öppnande.

4. Hur definierar ni demokrati och diktatur?

Demokrati och diktatur kan definieras på flera olika sätt. Svenska Freds har ingen egen definition. De svenska reglerna för vapenexport är allmänt hållna och öppna för tolkningar. Även om Svenska Freds motsätter sig vidlyftiga tolkningar av reglerna och driver krav på att tydligare definiera de nuvarande reglerna kring t.ex. ”väpnad konflikt” och ”mänskliga rättigheter” finns det utifrån en definitionsproblematik inget hinder för införandet av ett demokratikriterium i reglerna. Regeringen och Riksdagen definierar demokrati i flera dokument. Riksdagen anger särskilt folkstyre, tryck- och yttrandefrihet, rättssäkerhet och föreningsfrihet som grunder i vad som utgör demokrati. Regeringen anger FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948 som grunddokumnet och lägger därtill ytterligare ett antal punkter. Se respektive webbplats för mer info. Diktatur

är naturligtvis det land som inte lever upp till kraven på en demokrati. Svenska Freds utgår från organisationen Freedom House och deras definitioner. Organisationen granskar situationen i världens länder vad gäller demokratisk utveckling och rangordnar dem sedan enligt en skala i en rapport som heter ”Freedom in the world”. Freedom House delar in världens länder i fria, delvis fria och icke fria, där det senare är det som normalt klassas som diktaturer.

5. Vilka är era argument?

Svensk vapenexport till diktaturer bidrar till att upprätthålla förtrycket, skänker legitimitet åt regimerna och försvårar en demokratisk utveckling. Det borde vara en självklarhet att inte beväpna länder som fängslar, torterar och avrättar människor som kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter.

6. Vilka motargument finns, och hur bemöter man dem?

Det finns egentligen bara ett bra motargument och det är det faktum att kriteriet om mänskliga rättigheter som idag finns i riktlinjerna ju rimligen bör omfatta även demokratiaspekter eftersom detta per definition ju är mänskliga rättigheter och att ett specifikt demokratikriterium därför är onödigt.

Svar: Det är förvisso så att demokrati är en mänsklig rättighet i enlighet med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i konventionen om politiska och medborgerliga rättigheter. Problemet är att ISP fullkomligt tycks bortse från detta faktum. Kriteriet om mänskliga rättigheter, som för övrigt är ett ”centralt villkor”, fyller uppenbarligen inte den funktion som behövs eftersom ISP godkänner vapenexport till flera av hårdföra diktaturer, så som Saudiarabien, Förenade arabemiraten och Brunei. För att säkerställa den nödvändiga kursändring av politiken som är nödvändig måste därför ett specifikt demokratikriterium införas.

Ett vanligt argument är att det är svårt att definiera vad som är demokrati.

Svar: Även om Svenska Freds motsätter sig vidlyftiga tolkningar av reglerna och driver krav på att tydligare defi-

niera de nuvarande reglerna kring t.ex. ”väpnad konflikt” och ”mänskliga rättigheter” finns det utifrån en definitionsproblematik inget hinder för införandet av ett demokratikriterium i reglerna. Regeringen och Riksdagen definierar demokrati i flera dokument. Riksdagen anger särskilt folkstyre, tryck- och yttrandefrihet, rättssäkerhet och föreningsfrihet som grunder i vad som utgör demokrati. Regeringen anger FNs förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948 som grunddokument och lägger därtill ytterligare ett antal punkter. Vi tycks för övrigt inte ha några som helst problem att definiera demokrati när det gäller vårt utvecklingsbistånd. Det är svårt att förstå varför detta skulle vara svårare när det gäller vapenexporten.

Ett annat argument är att det inte är någon idé att införa nya regler eftersom man ändå inte följer dem utan hänvisar till säkerhets- och försvarspolitiska behov som man tycker väger tyngre som skäl för att bevilja exporten.

Svar: Det är sant att det största problemet när det gäller vapenexporten idag är att man inte följer de lagar och riktlinjer för en restriktiv vapenexportpolitik som vi har idag utan istället beviljar vapenexport till krigförande länder eller till länder där grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna förekommer. Om man istället följde riktlinjerna skulle vi redan idag kunna införa ett stopp av vapenexport till diktaturer. Den ansvariga myndigheten, ISP, har tidigare tagit riksdagens godkännanden av regeringens skrivelse om vapenexporten som intäkt för att den förda politiken är OK. Utifrån denna logik är riksdagens beslut om en skärpning av exportkontrollen gentemot ickedemokratier oerhört viktigt. Det sänder en signal till ISP, och inte minst ledamöterna i Exportkontrollrådet, som inte kan misstolkas: vapenexporten till diktaturer måste stoppas.

7. Vad säger partierna?

Sedan 1996 har det lämnats in 37 motioner i riksdagen om att införa ett demokratikriterium i reglerna för vapenexporten. Motioner har lämnats in princip varje år och från båda sidor av blocken. FP, KD, MP, S och V vill införa ett demokratikriterium i reglerna för vapenexporten. M och C har inte sagt något kring ett specifikt demokratikriterium men vill skärpa exportkontrollen gentemot ickedemokratiska stater.

8. Vad har ni uppnått hittills?

Svenska Freds kampanj har på kort tid och med små resurser lyckats skapa ett osedvanligt kraftigt politiskt tryck i vapenexportfrågan som resulterade i en tre timmar lång debatt i riksdagen den 19 maj. Frågan har varit uppe på högsta partiledarnivå inom alla partier. Riksdagen beslutade den 19 maj att ge ett särskilt tillkännagivande till regeringen om att den ska återkomma till riksdagen med en ny krigsmateriellagstiftning som skärper exportkontrollen gentemot ickedemokratier. Beslutet

stöddes av M, FP, KD, C och S. MP och V stöder idén om ett demokratikriterium men ville gå längre och göra på ett annat sätt än majoriteten. Ett par dagar dessförinnan, den 17 maj, skrev företrädare för FP, KD, S, V och MP under en debattartikel i Dagens Nyheter där man slår fast att man åtar sig för att ”verka för ett regelverk som i praktiken inte ska tillåta export av krigsmateriel till diktaturer”.

9. Varför fortsätter ni kampanjen när riksdagen ställt sig bakom era krav?

Vårt krav är att det införs ett demokratikriterium i de svenska reglerna som förhindrar vapenexport till diktaturer. Det är långt kvar innan vi är framme vid detta mål. Riksdagens beslut är emellertid mycket viktigt, dels för att det tar ställning till att det behövs en skärpning av exportkontrollen gentemot ickedemokratiska stater, dels för att det är en tydlig markering gentemot regering och ansvarig myndighet och dels genom att det är en blocköverskridande överenskommelse, som alltså bör gälla även efter framtida regeringsombildningar.

10. Varför bara stoppa vapenexporten till diktaturer?

Svenska Freds vill avveckla den svenska och internationella vapenhandeln. Under april till september 2011 fokuserar vi dock vårt vapenexportarbete för att få ett demokratikriterium i reglerna som förhindrar vapenexport till diktaturer. Vi ser det som en stor framgång och ett viktigt steg på vägen mot våra mål om vi lyckas med detta. Kampanjen mot vapenexport till diktaturer bidrar också i sig till en allmän och kritisk debatt om vapenexporten som sådan, vilket i sig är något positivt.

11. Hur kan jag medverka i kampanjen?

- Tipsa om kampanjen via Facebook, Twitter, e-post mm.
- Skriv ut namnlister till uppropet och ragga underskrifter.
- Skriv ut och sprid faktablad om vapenexport till diktaturer.
- Skriv ut och sätt upp affisch om kampanjen.
- Skriv ut och dela ut flyer om kampanjen.
- Skriv insändare till lokaltidningarna
- Fråga ”dina” riksdagsledamöterna om de stöder kraven. På www.demokratikriterium.nu finns material och länkar.

12. Hur kan jag stödja Svenska Freds i ert arbete?

Svenska Freds är en liten organisation med stora uppgifter och mäktiga motståndare. För att kunna driva ett långsiktigt och effektivt arbete behöver vi de pengar vi får in via medlemsavgifter och gåvor.

1. Bli medlem. Gå in på www.svenskafreds.se/bli-medlem och anmäl dig. Endast 20 kr per månad.

2. Ge en gåva. Sätt in ditt bidrag på plusgiro: 90 10 85-1 eller skänk 50 kr via din mobilräkning, sms:a fred50 utan mellanslag till 72950. Vanlig sms-kostnad tillkommer.